

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 780/2014-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Lalíka prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Zdenkou Lánikovou, Advokátska kancelária, Lanikova Group, s. r. o., Grösslingová 8, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 53/1997 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 53/1997 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet advokátky JUDr. Zdenky Lánikovej, Advokátska kancelária, Lanikova Group, s. r. o., Grösslingová 8, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 780/2014-8 z 10. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 53/1997.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je od 28. mája 2003 účastníkom konania „v právnej veci navrhovateľa [REDACTED] c/a [REDACTED] a spol.

o vyslovenie neplatnosti právnych úkonov“, ktoré začalo ešte v roku 1997. Dôvodom rozšírenia žaloby na strane odporcu bolo to, že pôvodný odporca sťažovateľovi a jeho manželke predal ornú pôdu vo výmere 397 m² (za 80 000 Sk, pozn).

3. Okresný súd je v jeho veci úplne nečinný už 8 rokov (od roku 2006), pričom konanie nie je ešte právoplatne skončené. Sťažovateľ nepodal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní (zo sťažnosti táto skutočnosť nevyplýva).

4. Sťažovateľ priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € odôvodňuje právnou neistotou počas 10 rokov súdneho konania, odkedy sa stal účastníkom, čo mu „*spôsobuje značné ťažkosti*“.

5. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci vydal tento nález:

„... Základné právo [redacted].. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod spis. zn. 9C 53/97 porušené bolo.

... [redacted].. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 eur..., ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný zaplatiť v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

... Okresný súd Bratislava II je povinný nahradiť [redacted].. trovy konania vo výške 340,90 eur na účet Advokátskej kancelárie Lanikova Group, s.r.o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

6.1 Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti podaním zo 6. februára 2015 uviedla:

„Oboznámením sa s obsahom súdneho spisu musím konštatovať, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná, nakoľko v konaní vznikli prieťahy, ktoré boli čiastočne spôsobené aj množstvom agendy vybavujúcej zákonnou sudkyňou.

Zákonná sudkyňa JUDr. Marcela Gandelová bola v minulosti zo strany predsedu súdu upozorňovaná na prieťahy v konaní a potrebu vo veci konať plynulo.

Dovolím si taktiež uviesť, že JUDr. Marcela Gandelová sa listom prezidentovi SR vzdala výkonu funkcie sudcu, ktorá jej zanikla dňom 31.01.2014.

S účinnosťou od 01.05.2014 prevzala oddelenie 9C a teda i predmetnú vec sudkyňa JUDr. Petra Priečinská, ktorá bola preložená Súdnou radou SR preložená na výkon funkcie sudcu na tunajší súd. Od 03.11.2014 z dôvodu zmeny rozvrhu práce vo veci koná sudkyňa Mgr. Zuzana Gašpírová. V súčasnosti sa vo veci vykonávajú úkony plynulo.“

6.2 Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bol prehľad procesných úkonov vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 53/1997 (ústavný súd uvádza len úkony od mája 2003, odkedy sa sťažovateľ stal účastníkom konania):

„... 28.05.2003 - uznesenie o pripustení vstupu účastníkov na strane odporcu...

12.06.2003 - preverovanie pobytu odporcov, preverovanie dedičských konaní po zomr. odporcoch

16.06.2003 - odvolanie odporcu voči uzneseniu zo dňa 28.05.2003...

09.12.2004 - šetrenie pobytu odporcov...

20.03.2006 - spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaniach odporcov voči uzneseniu zo dňa 28.05.2003

31.05.2006 - rozhodnutie KS BA, ktorým boli odvolania účastníkov odmietnuté

19.06.2006 - záznam - žiadosť krajskému súdu o doručenie 50 exemplárov rozhodnutia za účelom ich doručenia účastníkom...

24.07.2006 - uznesenie o zastavení konania voči odporcovi v 31. rade

18.04.2012 - opatrenie predsedu súdu - prikázanie veci na vybavenie inému sudcovi...

02.05.2014 - opatrenie o prikázaní veci JUDr. Priečinskej...

24.07.2014 - výzva navrhovateľke na predloženie aktuálnych výpisov listov vlastníctva

08.09.2014 - úradný záznam - navrhovateľka telefonicky požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dokladov, zo zdravotných dôvodov...

01.10.2014 - späťvzatie návrhu na začatie konania

01.10.2014 - výzva odporcom na vyjadrenie sa k návrhu na späťvzatie žaloby

- október - november 2014 - súdu doručované vyjadrenia odporcov; vrátené základy (zásielok určených odporcom)

- 03.12.2014 - doručovanie opätovných výziev odporcom, lustrácia odporcov cez CEPO a SP, preverovanie stavu dedičského konania

- 26.01.2015 výzvy odporcom na vyjadrenie k späťvzatiu; ustanovenie opatrovníka odporcom v 4. a 5. rade.“

7. Procesné úkony okresného súdu uvedené vo vyjadrení okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 16. februára 2015.

8. Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím,

opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1... Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci,

o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci.

14. Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03, II. ÚS 177/03, IV. ÚS 82/04 a IV. ÚS 246/05, II. ÚS 82/06). Zo sťažnosti, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu vyplynulo, že v ňom ide o takýto prípad. Sťažovateľ je účastníkom konania pred okresným súdom až od 28. mája 2003. Okresný súd od 7. septembra 2006, keď doručoval účastníkom konania uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 131/2006 z 31. mája 2006, až do podania sťažnosti ústavnému súdu (4. november 2014) nevykonal žiadne pojednávanie a bol prakticky nečinný bez akejkoľvek zákonnej prekážky takmer 8 a pol roka. Zbytočné prieťahy priznal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti.

15. Čo sa týka správania samotného sťažovateľa v konaní, ústavný súd konštatuje, že ten sa síce nepodieľal na úplnej nečinnosti okresného súdu, ale na druhej strane mu možno vytknúť, že sa o svoju vec viac rokov vôbec nestaral, teda viac rokov si účinne nestrážil svoje práva (*vigilantibus iura*) (obdobne IV. ÚS 10/05, III. ÚS 336/07, III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09). Ústavný súd neprehliadol aj to, že navrhovateľka 1. októbra 2014 vzala svoj návrh späť v celom rozsahu a sťažovateľ (ako odporca v 34. rade) sa o tomto späťvzatí dozvedel ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, keď 13. októbra 2014 prevzal výzvu na vyjadrenie k tomuto návrhu navrhovateľky.

16. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu ústavný súd preto uzavrel, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 53/1997 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1 (obdobne ako konštatoval porušenie označených práv pri iných účastníkoch tohto konania v nálezoch sp. zn. IV. ÚS 352/2013

z 23. septembra 2013, sp. zn. I. ÚS 473/2013 z 20. novembra 2013, sp. zn. III. ÚS 226/2014 z 10. júna 2014 a sp. zn. III. ÚS 329/2014 z 30. júla 2014).

17. Napriek tomu, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, neprikázal mu, aby vo veci sp. zn. 9 C 53/1997 konal bez zbytočných prieťahov, pretože takýto príkaz je už obsahom nálezov sp. zn. IV. ÚS 352/2013 z 23. septembra 2013, sp. zn. I. ÚS 473/2013 z 20. novembra 2013 a sp. zn. III. ÚS 226/2014 z 10. júna 2014.

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

20. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov dlhodobého stavu právnej neistoty v dôsledku viacročnej nečinnosti okresného súdu.

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto

prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 9 C 53/1997, obdobie úplnej nečinnosti, povahu prerokúvanej veci a jej význam pre účastníka konania, ale i súčasný stav konania, keď došlo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu k späťvzatiu žaloby zo strany navrhovateľky (opierajúc sa pritom aj o iné rozhodnutia ústavného súdu citované v bode 17), ústavný súd považuje priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

23. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 3 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

24. Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Zdenkou Lánikovou, Advokátska kancelária, Lanikova Group, s. r. o., Grösslingová 8, Bratislava. Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov konania za dva úkony právnej služby v sume 340,90 €.

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2013, ktorá bola 804 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2014. Ústavný súd priznal úhradu v rozsahu, ako bola uplatnená, za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, t. j. spolu 268 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 284,08 €. Keďže advokátka je platkyňou dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, a teda predstavuje sumu 340,90 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015